

načno su, usporedbom s našim društvenim odnosima, donosili zaključke o pozitivnim vrijednostima koje je izborilo naše samoupravno socijalističko društvo. Učenici su nadalje pratili seriju. Međutim, kao neku vrstu »zaključne« faze dobili su zadatak da prema odabranom radnom likovnom prilogu uobliče »priču«. Svaka skupina dobila je drukčiji materijal, koji je zah- tijevo upotrebu novo stečenog znanja. Rezultat su bila dva vrlo uspje- šna priloga »The Shipwreck« i »The Sensless Spite«. Vjerojatno je i Con- radov ulomak »Ship on Fire« inspirirao učenike.

Nastojala sam da učenici shvate da sve (gramofonska ploča, knjiga, sli- ka, TV) može biti stimulans za kreativan rad. Naučili su da je važno osobama, predmetima, mjestima dati ime, smjestiti ih u prostor i vrijeme od najživljih i najstimulativnijih medija u nastavi stranih jezika.

Učenici koji su radili na ovim projektima nisu mogli ni od kud »nabubati napamet« lekciju. Bili su primorani da samostalno odgovaraju kad ja priđem skupini i postavljam naizmjenice pitanja. Ona pak nisu bila niti su mogla biti stereotipna. A ni odgovori! Time što su kasnije kao sku- pina odgovarali na pitanja razreda morali su se svi aktivno angažirati u »preispitivanju« u skupini da bi bili spremni na eventualna pitanja. Duh drugarskog rivalstva bio je pozitivan utjecaj, jer su najbolji radovi, u pis- menom obliku, objavljeni na panou za engleski jezik u školi.

Time što je profesor uvijek prisutan da razjasni jezično-leksičke dile- me stvara se čvršća povezanost učenik—nastavnik. A ta sitna »slava« pri- loga projekta koji se nađe na panou za engleski jezik samo je još jedan poticaj za aktivno angažiranje na satu. To je pak zapravo krajnji cilj svih napora metodologije nastave suvremenog profesora stranih jezika.

Mira Klepač

PROJEKT »AUSTRALIJA«

Jedno od centralnih pitanja u reformiranoj školi jest motiviranje uče- nika za što samostalniji i kreativniji rad. Učenika je potrebno naučiti učiti, skupljati informacije iz svih sredstava informiranja. On mora iz tih in- formacija naučiti da sagleda fenomene stranih kultura i civilizacije, da ih uspoređuje s našima i da se kritički odnosi prema njima.

Iz novina, časopisa, filmova i televizije, koji su dostupni svim našim građanima, učenici mogu mnogo saznati o stranim zemljama, o kulturi i civilizaciji, o načinu života u njima i zbog toga je potrebno da se nauče pravilno se odnositi prema njima, a ne prihvaćati sve klišeje bez kritičkog stava.

U današnjoj školi učenici više nisu samo pasivni promatrači, koji pa- sivno usvajaju znanje, nego oni aktivno sudjeluju u nastavnom procesu, i postaju subjekt nastave.

Važan činilac u nastavnom procesu za motiviranje učenika na kreativ- niji i samostalniji rad je aktualizacija nastavnih sadržaja. Neophodno je

sadržaje što više povezivati s našim svakidašnjim životom kako bismo ih približili učenicima i potakli ih na što intenzivniji i kreativniji rad.

Takvim načinom rada, približavanjem nastavnih sadržaja učenicima, aktualizirajući ih, budimo u učenicima zanimanje za dotični sadržaj, motiviramo ih da što neposrednije i samostalnije sudjeluju u procesu nastave. Sadržaj koji im je bliži, razumljiviji im je i zanimljiviji, pa, prema tome, učenici automatski postaju motiviraniji i aktivniji na satu.

Zbog toga je posjet australskog premijera Whitlama našoj zemlji bio izvanredna prilika da s učenicima obradim tu daleku zemlju čiji jezik oni uče, a o kojoj vrlo malo znaju. Informacije su mogli naći tako reći na svakom koraku, jer su novine bile pune napisa o Australiji¹, a na TV su se davale prigodne reportaže i učenici su vrlo lako mogli sakupiti najraznovrsniji materijal koji im je trebao za projekt.

Cilj cijelog projekta bio je upoznati učenike sa zemljom-kontinentom, njezinim značajkama, ljudima i načinom života. Dakle, posjet njezinog premijera bila je idealna prilika za to.

To što sam baš u to vrijeme imala priliku upoznati prof. Bedeniković, našeg iseljenika u Australiji, kojoj je povjerena nastava materinjeg jezika za jugoslavensku djecu na jednoj srednjoj školi u Melbourneu, mogu nazvati srećom. Dakle, organizirala sam susret prof. Bedeniković s mojim đacima i razgovor koji je ona vodila sa đacima o Australiji bio je uvod u projekt. U okviru razgovora profesorica je prikazala film koji je ona nazvala »A Day in a City«. Iako je film snimljen u Melbourneu i pokazuje život grada od ranog jutra do kasne večeri, toliko je značajan za sve velike gradove u Australiji da je mogao biti snimljen u bilo kojem od njih. Također je donijela australske novine, boomerang, za koji možemo reći da je postao simbol Australije, i igračku koja je predstavljala životinju coala, koja živi jedino na tom kontinentu. Učenici su postavljali niz pitanja u vezi sa životom ljudi u Australiji, zanimali se za život svojih vršnjaka, za sistem školovanja itd. S informacijama »iz prve ruke« učenici su bili više nego zadovoljni i razgovor je tekao neposredno i intenzivno.

Slijedeći sat projicirala sam film pod naslovom »Australija«, koji sam posudila u »Filmoteci 16« u Zagrebu. Film je prikazao cijeli kontinent i život ljudi na njemu. Na osnovi tog filma dala sam teme za grupni rad, koji se radio na kraju čitavog projekta, a o kojima su učenici morali razmišljati i sakupljati dodatni materijal. Teme su bile:

Australia — in general

People — ways of life

Education

Natural features — wild life and flora

Industry — agriculture, transport

History.

Film je tako snimljen da je svaka od ovih tema u njemu zastupana, a učenici su se morali koristiti i ostalim dodatnim materijalima na koje su nailazili za vrijeme rada na projektu. U toj fazi oni još nisu bili podijeljeni u skupine jer sam željela da imaju na umu sve zadane teme, a ne samo onu za koju su se opredijelili.

¹ Australija je u svakom slučaju vrlo interesantna za nas, baš zbog toga što je daleko i što velika većina od nas neće imati prilike lično je upoznati, a postala je drugom domovinom mnogim našim iseljenicima.

U okviru projekta iskoristila sam emisiju Školskog radija »Australia — Other People — Other Ways«, koja daje uvid u jedan od najpopularnijih sportova u Australiji — *surfing*, što je obrađeno u obliku dijaloga, i jedan »free reading«, koji daje kratak opis domorodaca u Australiji zvanih »aborigines«. To su bile još neke dodatne informacije koje su učenicima dobro došle za grupni rad. Kao uvod u obradu emisije dala sam mali kviz o Australiji, a vokabular sam uvela na taj način da sam s učenicima vodila razgovor o sportu, što je uvijek vrlo zahvalna tema. Na taj način su se učenici upoznali s novim vokabularom pa sam bez ikakvih poteškoća mogla preći na slušanje i obradu dijaloga, koji su učenici vrlo brzo svladali.

Kako ne smijemo zapostaviti ni lingvističku komponentu, u tom sam okviru obradila s učenicima postavljanje pitanja, ali na taj način da sam im dala natuknice po kojima su oni sastavljali pitanja i tražila sam odgovore na ta pitanja. Kao rezultat takvog rada dobili smo novi dijalog u vezi s prethodnim — originalnim. Nadalje, pomoću rekonstrukcije dijaloga uvježbavala sam strukture koje su bile upotrijebljene u tekstu — dijalogu.

Nakon obrade emisije Školskog radija ispisala sam teme za grupni rad na ploču i učenici su prema svojim interesima i sklonostima svesnim slobodno formirali skupine. Sad je došlo do razmjene radnog materijala koji su učenici skupljali za cijelo vrijeme rada na projektu. Naravno da sam im i ja u tom skupljanju pomagala i nastojala opskrbiti ih što većim brojem informacija.

Svaka je skupina, dakle, dobila zadatak da obradi jednu temu, ali učenici su u toj jednoj temi našli nekoliko podtema i među sobom ih podijelili.

Tako je skupina koja je obrađivala povijest Australije podijelila između sebe ove teme: otkriće Australije, eksploatacija i zlatna groznica, I svjetski rat, II svjetski rat i Australija danas. Dakle, učenici su sami na svoju inicijativu odredili zadatke, podijelili ih među sobom i izradili ih.

Prvi sat grupnog rada bio je organizacijsko-tehničke prirode: formiranje skupina, razmjena materijala, podjela zadataka unutar skupina, kuciranje odgovora itd.

Od učenika sam tražila da za prezentaciju u razredu na slijedećem satu pred drugim učenicima stave na papir natuknice za usmeno izlaganje, a za domaći rad trebali su svoja izlaganja napisati na papir i popratiti ih ilustracijama, člancima itd.

Kao rezultat rada na projektu ostale su mape u kojima su sakupljeni svi materijali koje su načinili učenici, a koji daju informaciju o Australiji.

Svaka skupina izradila je jednu mapu; na korice je napisala temu koju su obrađivali i članove skupine, a materijali koje su izradili mogu se sada i dalje upotrebljavati kao dodatni izvor informacija za neke druge projekte.

Motivirani razgovorom s profesoricom Bedeniković, filmovima o Australiji koje su vidjeli i radio-emisijom koju su čuli, učenici su željeli da upotpune svoje znanje o toj zemlji i neobično su se trudili na tome.

Za cijelo vrijeme trajanja projekta učenici su vrlo aktivno surađivali, nastojali su da sakupe što više materijala i da što ljepše i bolje izrade svoje zadatke.

Za vrijeme grupnog rada aktivnost svih učenika bila je maksimalna. U razredu je vladala prava radna atmosfera, svi učenici bili su više-manje jednako angažirani. Svaki od njih imao je točno definirani zadatak, veliku količinu informacija i želju da to što ljepše formulira i prezentira pred svojim kolegama u razredu.

Rad na tom projektu dokazuje da je baš aktualizacija osobito motivirala učenike za rad u razredu i pridonijela njihovoj velikoj aktivnosti za sve vrijeme rada na projektu.

Jasno je da se ne može preći isključivo na takav pristup nastavi. Potrebno je učenike i upozoriti na gramatičke i stilske greške koje oni prave za vrijeme svojeg izlaganja.

Radi toga sam u okviru razgovora pratila izlaganje učenika i bilježila zapažanja o izgovoru, o bogatstvu vokabulara i o eventualnim greškama.

Pošto je bilo završeno izlaganje, u posljednjih desetak minuta osvrnula sam se na pojedine greške i upozorila učenike na stilske varijante koje su bile moguće u okviru izlaganja.

Nada Kocian

'MAL WAS ANDERES EKSPLOATACIJA TEKSTA — TRANSFER

Da bismo učenike stimulirali na što veću aktivnost, odnosno produktivnost u razredu, a ujedno razbili monotoniju uvježbavanja vokabulara ili gramatičkih struktura, pokušali smo pronaći nove načine iskorištavanja materijala kojim raspolažemo i tako pružiti učenicima »'mal was anderes«.

U novim situacijama koje nastavnik predlaže učenici bi se morali znati služiti svim onim oblicima, strukturama i vokabularom koji su do tada naučili. Budući da uvijek moramo paziti na postupnost u radu, tj. polaziti od lakšeg prema težem, nazvala bih prvu od triju faza: kontroliranim radom.

I faza — kontrolirani rad

Dosad smo uvježbavali tekst lekcije tako da je nastavnik postavljao pitanja u vezi sa slikom (filmom), a učenici su odgovarali ili pak sami postavljali pitanja. Zbog čega?

- a) da utvrdimo sadržaj lekcije;
- b) da provjerimo razumijevanje u đaka;
- c) da ih naučimo vještini postavljanja različitih pitanja i davanja odgovora.

Da ne ostanemo kod klasičnih tzv. »Echo-Fragen«, osvježiti ćemo uvježbavanje, odnosno utvrđivanje novog materijala nekim novim momentima.

Nastavnik može pročitati tekst u normalnom tempu. Učenici će kod zatvorenih knjiga upisivati u bilježnice sve glagole koji dolaze u tekstu u onom obliku u kojem ga čuju, npr. gingen fort, sah, blieb i sl.

Kad su to učinili, zabilježene glagole redom diktiraju nastavniku, koji ih piše na ploču. Nastavnik kontrolira jesu li uočili sve glagolske oblike,